

Trong vài năm trở lại đây, nhiều tiến bộ khoa học kỹ thuật trong sản xuất nông nghiệp được người nông dân tỉnh ta áp dụng vào thực tiễn sản xuất và mang lại hiệu quả cao. Điềm lại, có thể thấy sản xuất nông nghiệp tỉnh ta đã mang một diện mạo mới nhờ việc đưa các bộ giống kỹ thuật như HT1, G251, P6, KD18, lạc L23..., các giống vật nuôi mới như giống tôm thẻ chân trắng, lợn rừng, đà điểu, nhím... vào sản xuất, nuôi trồng. Ngoài ra, không ít phương thức sản xuất mới như trồng lạc che

lai Nhị ưu 838, KD18, nếp IJ352 (vụ Đông Xuân); các giống IR 504-04, AYT77, HT1 (vụ Hè Thu)... Ngoài ra, một số giống cây trồng mới như lạc L14, L23, đậu xanh VN93-1... được đưa vào sản xuất đã mở ra hướng đi mới trong việc chuyển đổi cơ cấu cây trồng hiệu quả. Một điển hình trong việc mở ra hướng chuyển đổi cơ cấu cây trồng, nâng cao thu nhập trên một đơn vị diện tích là việc đưa vào trồng thử nghiệm giống đậu xanh VN93-1 vụ Xuân Hè trên diện tích 4ha ở hai xã Minh Hoá và xã Tân Hoá của huyện Minh

ỨNG DỤNG TIẾN BỘ KHKT TRONG SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP GÓC NHÌN TỪ NHỮNG MÔ HÌNH TRÌNH DIỄN

NGOC LAN

Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư

phủ ni-lon, nuôi tôm có lót bạt, nuôi hai cấp, ba cấp; hoặc đưa máy làm đất Kubota, máy gặt đập liên hợp vào sản xuất lúa... đã góp phần nâng cao hiệu quả về kinh tế và hiệu suất lao động đều được nhân rộng từ thành công của những mô hình trình diễn. Xin điềm lại một số mô hình trình diễn thực hiện trong thời gian qua đã được nhân rộng ra sản xuất và thực sự mang lại diện mạo mới đối với sản xuất nông nghiệp.

Nét nổi bật trong sản xuất nông nghiệp ở tỉnh ta trong thời gian qua là việc khảo nghiệm và đưa vào sản xuất các giống lúa kỹ thuật có tiềm năng năng suất, chất lượng để thay cho các giống cũ bị thoái hóa. Bây giờ, tỷ lệ giống lúa mới được đưa vào sản xuất trên địa bàn tỉnh ta đã chiếm hơn 90% diện tích vụ Đông Xuân và hơn 80% diện tích vụ Hè Thu với các bộ giống như X21, Xi23, NX30, IR 353-66, P6, HT1, các giống lúa

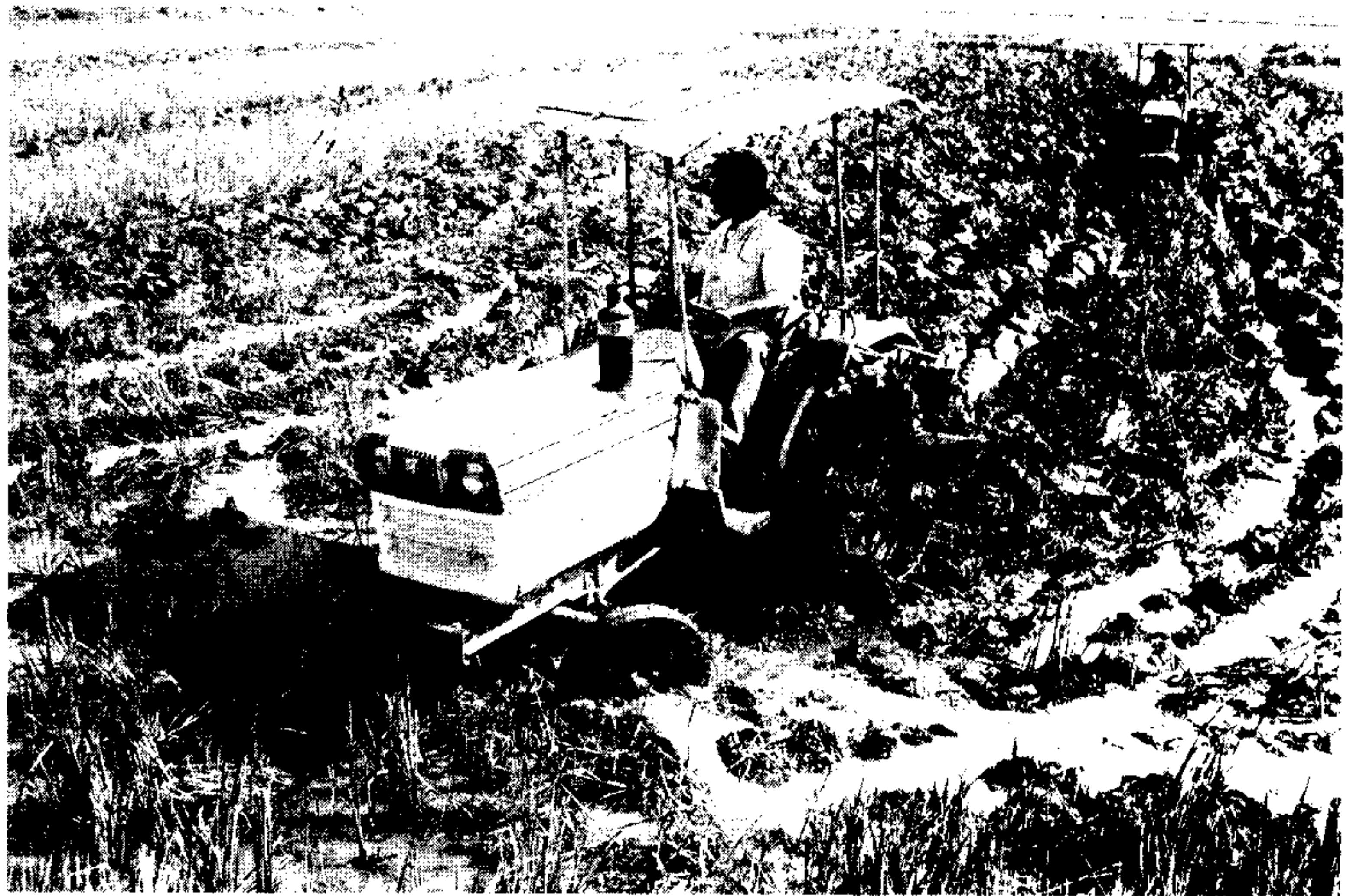
trừ chi phí đầu tư, mỗi ha đậu xanh thu lãi trên 40 triệu đồng. Làm một phép tính đơn giản: thu hoạch từ ngô, lạc Đông Xuân thu lãi từ 10-14 triệu đồng/ha, cộng với lãi từ đậu xanh Xuân Hè khoảng 40 triệu đồng/ha, bà con nông dân đã có lãi từ 50-55 triệu đồng/ha. Với tiềm năng diện tích 2.000ha chỉ gieo trồng lạc, ngô một vụ rồi bỏ hoang, thành công của mô hình sản xuất đậu xanh VN93-1 chính là lời giải cho bài toán luân canh để tăng giá trị thu nhập trên một đơn vị diện tích cho huyện miền núi Minh Hoá. Trong chăn nuôi, nhiều giống con mới như đà điểu, lợn rừng, vịt siêu thịt Super Meat, gà Ai Cập, nhím... đã được Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư đưa vào sản xuất thử nghiệm đạt hiệu quả cao và được nhân rộng ra sản xuất. Từ mô hình thử nghiệm nuôi đà điểu thực hiện năm 2004 tại trang trại của chị Hoàng Thị Minh ở xã Hải Trạch

Hoá do Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư thực hiện tháng 4/2010. Sau hơn 2 tháng, 4ha đậu xanh VN93-1 trồng theo mô hình trình diễn đã thu hoạch với năng suất bình quân 16 tạ/ha. Với giá bán trên thị trường từ 38 - 40.000 đồng/kg thì sau khi

huyện Bố Trạch, đến nay, tỉnh ta đã có 5 trang trại nuôi đà điểu, mỗi năm xuất chuồng 500 con với trọng lượng bình quân 100 kg/con. Cùng với đó là nhiều gia trại, trang trại chăn nuôi lợn rừng lai, nuôi gà Ai Cập xuất hiện ở Lệ Thủy, Đồng Hới, Quảng Ninh... đã mang lại diện mạo mới đối với ngành chăn nuôi tỉnh ta trong việc đưa các giống vật nuôi mới vào sản xuất.

Cùng với việc đưa vào sản xuất những giống mới, nhiều phương thức sản xuất mới cũng đã được thử nghiệm và bước đầu được đánh giá cao. Một trong những bước tiến của sản xuất nông nghiệp tỉnh ta là việc đưa vào sử dụng máy làm đất loại nhỏ và máy gặt đập liên hợp vào sản xuất lúa. Đến nay, khâu làm đất ở tỉnh ta đã được cơ giới hoá 70-80%; khâu gặt lúa đã cơ giới hoá đến 30%, thậm chí có nhiều địa phương đã đưa vào cơ giới hoá 100% khâu làm đất, 70-80% khâu gặt đập như An Ninh, Duy Ninh (Quảng Ninh), Phong Thủy, An Thủy (Lệ Thủy). Từ năm 2008 đến nay, Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư đã triển khai mô hình khuyến công "Cơ giới hóa khâu làm đất" tại một số HTX nông nghiệp trên địa bàn huyện Quảng Ninh, Lệ Thủy với 12 máy làm đất hiệu Kubota công suất nhỏ, ngoài ra, nông dân còn tự trang bị thêm các bộ phận công tác như lưỡi cày, phay đất, bánh lồng, máy bơm nước... để phục vụ cho quá trình sản xuất. Qua quá trình thực hiện mô hình, có thể thấy máy làm đất loại nhỏ Kubota có nhiều ưu điểm như ít tiêu hao nhiên liệu (0,8 lít/ha), có thể thao tác trên mọi địa hình, kể cả ruộng manh mún, lại có nhiều tác dụng như cày, lồng, phay đất mà không làm ảnh hưởng đến các công trình thủy lợi, đê bao, cầu cống khi di chuyển; sau mùa vụ tiện lợi trong việc cất giữ, bảo quản do phụ tùng tháo lắp cơ động, dễ dàng...

Trong nuôi trồng thủy sản ở tỉnh ta hiện nay,



Ứng dụng tiến bộ KHKT trong sản xuất nông nghiệp

Ảnh: N.L

con tôm thẻ chân trắng đã trở thành đối tượng nuôi mang lại hiệu quả kinh tế rất cao và thu hút nhiều người nuôi. Chỉ từ 1ha do Trung tâm Khuyến nông - Khuyến lâm đưa vào nuôi thử nghiệm đạt kết quả cao vào năm 2006, đến nay, sau 5 năm, diện tích nuôi tôm thẻ chân trắng ở tỉnh ta đã xấp xỉ con số 1.000ha. Không chỉ dừng lại ở việc nuôi trên cát, nhiều mô hình nuôi thử nghiệm trải bạt nilon trên ao cát, trên ao đất, nuôi xen canh với cá chẽm, nuôi hai cấp, ba cấp... được thực hiện ở Sa Động (Đồng Hới), Quảng Phong, Ba Đồn (Quảng Trạch), Trung Trạch (Bố Trạch) đã cho thấy tôm thẻ chân trắng có thể thích nghi được với nhiều phương pháp nuôi và cho hiệu quả kinh tế cao hơn. Anh Nguyễn Minh Tám ở Trung Trạch (Bố Trạch), người đi đầu trong việc nuôi tôm ba cấp ở tỉnh ta là một ví dụ điển hình cho việc ứng dụng tiến bộ kỹ thuật mới trong nuôi tôm thẻ chân trắng. Trên 5ha đất có địa hình triền cát dốc 30° nằm sát mé Tây đường ven biển, anh Tám đã bố trí xây dựng hệ thống ao nuôi ba cấp gồm 4 dãy, mỗi dãy 5 ao, thứ tự từ cao xuống thấp gồm ao chứa, ao nuôi 1, ao nuôi 2, ao nuôi 3 và dưới cùng là ao xử lý nước thải, mỗi ao có diện tích khoảng 2.000m² và đều lót bạt đáy nên dễ dàng vệ sinh ao hồ sau mỗi lần

chuyển tôm sang hồ khác. Tháng 4/2009, anh thả lúa tôm thẻ chân trắng đầu tiên vào ao nuôi 1 với mật độ 120 con/m². Sau 30 ngày nuôi, lợi dụng địa hình, anh tháo nước chuyển tôm xuống ao nuôi 2; sau 30 ngày nuôi tiếp theo, anh tiếp tục chuyển tôm xuống ao nuôi 3 và nuôi tiếp 30 ngày nữa thì thu hoạch. Sau 3 tháng nuôi, kích cỡ tôm đạt 45-55 con/kg, tỷ lệ sống bình quân 85-90%. Đến giữa tháng 10/2009, anh Tám đã thu xong 2 lứa tôm thương phẩm với sản lượng 33 tấn, giá bán từ 70-80.000 đồng/kg; ngoài ra, trong ao nuôi 2 còn lứa tôm thứ 3 (nuôi được 45 ngày) với kích cỡ 130-150 con/kg. Tính ra, sau 6 tháng nuôi, anh thu hoạch được 3 lứa tôm thương phẩm cỡ lớn. Theo anh Tám, do thời gian nuôi tại mỗi ao chỉ có 30 ngày nên việc cải tạo ao sau khi "tháo tôm" rất đơn giản; trong quá trình nuôi anh không sử dụng bất kỳ một loại hoá chất, kháng sinh nào nên tôm thương phẩm ít có khả năng nhiễm dư lượng hoá chất, kháng sinh so với cách nuôi thông thường. Từ những thành công bước đầu của mô hình do anh Nguyễn Minh Tám thực hiện, hiện tại rất nhiều gia đình ở vùng biển Trung Trạch đã bước đầu nuôi tôm thẻ chân trắng gói vụ theo phương pháp nuôi hai cấp, ba cấp để nâng cao hiệu quả nuôi trồng thủy sản. Ngoài ra, nhiều đối tượng nuôi mới như cá sấu, cá chẽm; nhiều phương pháp nuôi mới như luân canh tôm sú, tôm thẻ chân trắng với con ngao, với cá chẽm... cũng đã được đưa vào nuôi thử nghiệm và bước đầu mang lại hiệu quả kinh tế cao, được người dân nhân rộng ra sản xuất.

Trong lĩnh vực bảo quản sản phẩm khai thác trên biển, mô hình cải hoán hầm bảo quản bằng vật liệu composite đã mang lại hiệu quả kinh tế và đảm bảo chất lượng sản phẩm khai thác.

Qua thực tế, có thể thấy được hiệu quả của việc xây dựng các mô hình trình diễn trong sản xuất nông nghiệp, rồi từ thành công của mô hình tạo nên nhận thức cho bà con nông dân trong việc ứng dụng và nhân rộng tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất, góp phần tăng thu nhập, thúc đẩy kinh tế - xã hội ở nông thôn phát triển. Tuy nhiên, nhìn một cách tổng quát, việc nhân rộng các mô hình trình diễn còn có nhiều hạn chế, mà nguyên nhân chủ yếu là do tập quán sản xuất nhỏ lẻ của người dân, do thiếu thị trường tiêu thụ. Mặt khác, các loại cây trồng, vật nuôi như cây công nghiệp, cây ăn quả, chăn nuôi đại gia súc khó nhân rộng vì có chu kỳ sản phẩm dài từ 2-3 năm. Ngoài ra, yếu tố chí phí đầu tư ban đầu của một số mô hình rất lớn, như giá một máy cày Kubota khoảng 200 triệu đồng; cải tạo hầm bảo quản bằng composite mất từ 230-250 triệu đồng/tàu... cũng là yếu tố gây cản trở cho việc ứng dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật trong sản xuất nông nghiệp ở tỉnh ta hiện nay. Vấn đề đặt ra ra Nhà nước và các cấp chính quyền cần có chính sách hỗ trợ người nông dân phát triển sản xuất, đặc biệt là việc ứng dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật đã được khảo nghiệm, kiểm chứng từ những mô hình trình diễn thành công và thực sự mang lại hiệu quả kinh tế nếu người dân đưa vào thực hiện hoặc sản xuất đại trà.

N.L

*Tiền Mão đi, mừng cả nước đồng tâm hăng hái sản xuất
kinh doanh xây Tổ quốc phồn vinh thịnh vượng*

*Mừng Thìn đến vui muôn nơi phấn đấu phát huy tài năng
sáng tạo dựng giang sơn hùng mạnh đẹp giàu.*

Lê Trung Lương